

MEMORIAL

General Marii Wittek

korespondencję
kierować na adres
p. WOLAŃSKIEJ

dot. (oryg.)

LWP

++
płuc.

GWAZDACZ Stefania
zam. Gertner

1889/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — GWAZDACZ Stefania

T. 1889/WBK

I/1. Relacja ✓ k. 1, s. 1

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 1, s. 1

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 4, s. 1-6

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja ✓

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie [w te czwie]

I 1. RELACJA

- Relacja własna, [b.d.], rękopis, oryg., k. 1, s. 1

25-1
1921

Gerriet Stefania z. d. Gwardalac
Jestem byłym żołnierzem I Ar. Pol.
kłówa powstała na terenie Związku Kresowian
W 1943 r. Jestem inkwizytą wojennym
z I gr. z ogólnego stanu zdrowia
po demobilizowaniu z wojaka otrzymowałam
stopień płucarnego.

Pomaga mi moja koleżanka prosiłka
Molowska Maria, - ponieważ mam
wąsko okony słuch więc wiele spraw
nie mogę sama załatwić za co jestem
jej bardzo wdzięczna. Mam bardzo
ogromny żal - bostrawiam całą swoją
zdrowie, wszystko dla ojczyzny!!

a potraktowano nas po wojnie, tylko
dlatego że bardzo kochałyśmy swoją
Ojczyznę poświęciłyśmy całą swoją
młodość, nie mogę więcej pisać bo robi
mi się słabo, nie samo wspomnienie tej -
ojczyzny, a dzisiaj jesteśmy traktowani
dobrej jak krowy, dlatego że mój
ojciec zginął na Ukrainie 17.1.1918.

a dzisiaj ci którzy niegdyś byli są chorobotkami
chciałabym jeszcze wiele napisać ale mój
stan zdrowia mi nie pozwala i tym zakończę
mi ocy!
sier r. Gerriet Stefania
z domu Gwardalac

1/2. DOKUMENTY (sensu stricto) dot. RELATORA

- Książeczka Wojskowa Nr 58, 1944, mps, rleps, kopia, k. l. s. 1

ZMIANY W STANIE SŁUŻBOWYM

1-a ARMIA POLSKA

KSIĄŻECZKA
WOJSKOWA

1939
1945
Nr. 58

*Włodawca
Stefanis - M*

II Materiały uzupełniające relację

- Karta informacyjna, 1989, mps. rkp, oryg., k. 2, s. 1-3
- Ankieta personalna [b.d.], mps. rkp, oryg., k. 2, s. 4-6

~~PH~~
ma mente wojenną

(+)

11-1 20/8
Zm 37

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię..... *Gertner Stefania*
2. Nazwisko rodowe ..... *Grazdack*
3. Imiona rodziców ..... *Józef - Karolina*
4. Stan cywilny obecny ..... *wolona*
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
..... *nie*
6. Data i miejsce urodzenia ..... *25. I 1921 Blazowa*
..... *pow. Przeszów*
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
..... *chłopskie*
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r ..... *kol. Kabanowe*
..... *pow. Zborów kol. Jarwopol*
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ ..... *wolna*
..... *i prace w domu Rodziców*
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
..... *91.347 Łódź*
..... *F. oddzi. szkoły pod. i niepełne zawody*
11. Wykształcenie .....
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ ..... *Wydierżmo wraz z Rodzicami*
..... *i w okresie 10. lutego 1940 r. na Ural do m.*
..... *Krasnodarsk - prace w kopalni Rudy żelaznej*
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
..... *mobilizacja*
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
..... *16. VII 1943 r. do 10-9 1945 r*
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
..... *Samoobronny Batalion Kobieczy im. Emilii Plater*
..... *II Dyk. Piechoty im. Henryka Dąbrowskiego*
..... *N. K. R. Warszawa*
..... *Wojsk. Karoloty m. u. w. Łódź*
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
..... *Bat. Kobieczy - sierżant*
..... *II Dyk. Piech. odd. obrony zast. szefa komp.*

- 17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
..... *nie pamiętam* .....
- 18. W jakich bitwach brała udział /miejsowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
pod Gufarami - przy drodze Krasnoarmijskiej - w dniach 10-12 marca 1944
operacji - Belkińskiej - Koutujstowskiej - w Lublinie lipiec 1944
- 19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
plutonowy - koniec 1945 - sierżant - październik 1983
- 20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne
Medal 20. Luty 1945
M. 20. Lutego 1945 i Białych M. Złoty i Srebrny Odznak
Przemysłowski, Złoty Krzyż Zasługi, Srebrny Odznak Zasłużonego
Prac. Przem. Lekkiego, Krzyż Kaw. O.O. i Medal Interprestacji
- 21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/
Wojsk Komatowy M. 20. Lutego 1945
a/ zawodowa *Tak Przem. Dzieciński, Szkoła*
Przemysłowa, Konferencja
b/ polityczna *żadna*
c/ społeczna *Komitet blokowy, ZBoWiD*
Komisja Socjalna, Bytoko
- 22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
ZBoWiD
WZiW
- 23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/
Emerytura + renta inwalidy wojennego III gr.
- 24. Obecny stan zdrowia *I gr. z ogólnego stanu zdrowia*
choroba uszu, serce, układ nerwowy - słuch - choroba
paraliżowa i trudności w chodzeniu
- 25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
lecznictwo rejonowe
obecnie przychodnia Kombatancka

- 26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska *brak perspektyw, trudności materialne, poświęceń, mało samo, musiałam wyjechać do wódek, rybników, mógł zginąć w 1957r. jeżeli się miał + Tal*
- 27. Czy była prześladowana przed wojną *nie*..... *drugi 4*
- 28. Czy była represjonowana po wojnie *nie*.....
- 29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej *Wyrobowa Krynki, polickiej, przesłać do zastalicy, bykierem do ZSSR, doleżnie, pracy w ZSSR, w wojsku, do staru emerytalnego.*
- 30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/ *Ojciec i brat 18 lat zmarli w ZSSR matka zmarła 1975 r. brat bracia brali udział w wojnie w 1939r obaj byli byli w ułanach, mógł zginąć w 1957r sama wyszła z armii wódek, rybników. Audonaj, ukolnery, technikum samochodowe, obecnie pracuje prywatnie na 300zł miesięcznie. Krysstof ukolnery, prawo pracy, w niezręczności, sym Audonaj miesięczka w Łodzi Krysstof miesięczka i praca w Piotrkowie Trybunalskim. Bracia i reszta rodziny miesięczka na rybniku.*

Data *30. 6. 1989*

Genet Stefanio

/ podpis czytelny osoby
wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

ANKIETA PERSONALNE

1. Nazwisko i imię .. Gertner Stefania ..
2. Imiona rodziców .. Józef i Karolina ..
3. Nazwisko panieńskie .. Gnarolacz ..
4. Data i miejsce urodzenia .. 25. I 1921, Błazowa ..
5. Aktualne miejsce zamieszkania .. 91-348 - Łódź - ..
ulica, nr domu, miejscowość ..
..
kod pocztowy, województwo ..
6. Poślady stopień wojskowy .. sierżant (obecnie) ..
7. Stan rodzinny /mężatka, panna, wdowa itp/ .. wdowa ..
8. Wykształcenie - tytuł naukowy .. pułkownik ..
9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, datę zwolnienia, zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, pełne nazwy jednostek wojskowych ..
.. oł. Hojsko. Motopitamu dnia 16-7-1943r.
.. oł. I-szej Dyw. zastawam przydzielono.
.. oł. Samodzielnego Batalionu Kobiecego gm. Emilii Plater. w Białymostku służbę do listopada 1943r. kiedy formowała się II Dyw. gm Henryka Dąbrowskiego zastawam przydzielono oł. II Dyw. oł. samoobronnej kompanii młotkowskiej, pełniąc funkcję oł. w przemyśle zdemobilizowana październik 1945r.
10. Opisać pracę zawodową od 1939 do chwili, obecnej, własne gospodarstwo ..
.. w 1939r. chłobniem oł. szkoły krawiectwa
.. w Łodzi nie wchodziłam w Zbrodnię. W 1940r zostałam
.. przeniesioną do terenu Z.S.P.R. do miasta Krasnozwolst
.. Tam pracowałam w Kopsolii do 1943r. po wyzwoleniu
.. pracowałam w Łodzi w zakładzie "jako Brygadziśta.
..
11. Podać funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do chwili obecnej ..
.. moje prace społeczne odbywałam to prace
.. w Komitecie blokowym. obecnie od przejścia na emigrację
.. pracuję społecznie w kole Z. Bokiń w Komisji
.. socjalno Bytovej

- 12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe
Medal 20 Kwartalów ..... *25000 Kwart. zastugi*
" 20. Odzn. 1799 Bortyk ..... *Krzyż powaleczki*
Odznaka Gromowalobna ..... *2000 odznaka zastuzowego*
- 13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty inwalidzkiej, renty *produkcijny*
 wyjątkowej .. *Emerytura 9810 zł* .....
- 14. Podać warunki mieszkankowe, socjalno bytowe ilość izb *budowlstwo*
 ..... *stare 1-pokoj + kuchnia (bez wygód)* .....
- 15. Jeśli Koleżanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie
 walk, z całego okresu powojennego do chwili obecnej, krótko opisać.
 Można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety.
Moja twaga jest taka ze zapomniao nas dostarczono
przeciz od tego czasu umieto 40 lat moje wypanowanie
moze nie zatonby na wojnie ale gdy wspomiam
to wszystko to wprost merye mi nie chce
ze moglam to wszystko przezye ale jak umio
delotnie jest troskany od zolasa, moe nmy jakos
wytrzymujemy.
- 16. Czy Koleżanka pragnie wziąć udział w III Zlocie Platerówek, gdyby
 był zorganizowany z okazji 40 lecia PKWN w czerwcu lub wrześniu
 1984 r. .... *TAK* .....
- 17. Napisać inne uwagi warte uwzględnienia w planowanym wydawnictwie
 albumowym o Platerówkach - można dołączyć oddzielną relację jako
 załącznik do ankiety .....
- 18. Ilość dzieci, ich imiona, nazwiska, jakie posiadają zawody, co robią
 zajmowane funkcje w zakładach pracy i instytucjach - można dołączyć
 oddzielną relację do ankiety. ....
Geniel Audny 1950r wyksztacenie srednie
pracye w Budowlstwie
Geniel Krysiol wyksztacenie srednie
pracye w Handlu

U w a g a: do ankiety załączam zdjęcie jak do dowodu osobistego oraz
 inne-razem 3. szt.

Geniel Stefania
 .....
 podpis wypełniającego
 ankietę

Przed wybuchem wojny mieszkałem wraz z rodziną
 w woj. tarnopolskim w pob. Zborów. Kol. Kobarcze
 wojna zastała mnie na obozie narciarskim w Górnicy,
 koło Łobzowa Górnicy, do obozu wróciłem dopiero
 30 września, w lutym 1940 r. zostałem wraz
 z rodziną przesiedlony na teren ZSRR do miasta
 Krasnowolsk. do czerwca 1943 r. pracowałem
 w kopalni ropy naftowej 300 m pod ziemią.
 Kiedyś dowiedziałem się że na terenie ZSRR
 pozostaje Armia Golowa. zapisałem się do miejscowej
 wojskowej i zostałem skierowany do 1. szereg
 dyw. piechoty, zostałem przydzielony do Samodzielnego
 Batalionu Kobiecego im. "Elwili Plater" w Batalionie
 pełniłem służbę do listopada 1943 r.
 Kiedyś formowała się 11-ga Dyw. Piechoty im. "Henryka Dąbrowski",
 zostałem przydzielony do 4/4 dyw. do samodzielnego
 komp. fizykiem przy sztabie 11-giej Dyw.
 W marcu 1944 r. otrzymałem nominację do stopnia
 kaprała, w komp. pełniłem funkcję obrońcy
 obrony. Ze swoją jednostką, przetrwałem
 cały okres wojny 19 maja 1945 r. otrzymałem
 nominację do stopnia plutonowego.
 Po zakończeniu wojny zostałem skierowany
 do do pracy do wojsk. zastój w Muszynie
 tu pracowałem do 1947 r. później 3 lata nie
 pracowałem z powodu rodzinnych.
 W r. 1949 podjąłem pracę powiatową w Zakładzie
 Przemysłu Okrężarskiego "dielo" w stowarzyszeniu
 Rydzewskiego. Konferencji gdzie przepracowałem
 aż do emerytury do 1977 r.
 Do 1956 r. jestem członkiem ZSRR. w październiku
 w r. 1957 zmarł mój mąż miałem dwóch
 synów w 7 lat i 4 lata. mój samemu ministrowi
 najgłębiej nie chciałem synów i pracować
 robotnik. ale pomimo tego pracowałem
 przez kilka lat społecznie w Komitecie Blokowy
 przeprowadziłem i pisałem ale jestem obecnie starszy
 i nie mogę pisać, gdyż nawet gdy myślę
 o tym wszystkim rzeczy mam się oświecić
 i nie mogę pisać

IV/

KORRESPONDENCJA BIEŻĄCA Z FAPAK

1.dz.3091/WSK/99

Pani Stefania Gwazdacz-Gertner

Szanowna Pani,

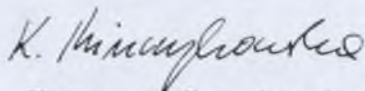
Za pośrednictwem p. Marii Wolańskiej otrzymaliśmy Pani list oraz fotografię z czasów wojny a także kserokopię książeczki wojskowej. Na tej podstawie założyliśmy Pani teczkę osobową w naszym archiwum.

Niestety materiał, który Pani do nas przysłała jest bardzo skromny. Może zechciałaby Pani opisać szerzej swoje życie. Przede wszystkim czas wojny, ale i również okres przed- i powojenny - może mogłaby Pani w tym pomóc p. Wolańska. A może udałoby się Pani nagrać na kasecie magnetofonowej swoje wspomnienia.

Bylibyśmy też bardzo wdzięczni, gdyby mogła Pani przysłać swoje zdjęcie „paszportowe”.

Jeszcze raz dziękujemy za przysłany materiał i zapraszamy do współpracy.

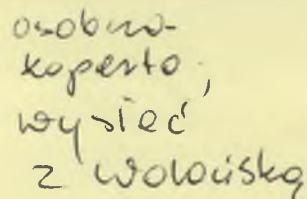
Z poważaniem

Katarzyna Minczykowska

Dokumentalistka Archiwum WSK

przy Fundacji „Archiwum Pomorskie AK”

zał.:

1/ Schemat relacji

2/ Informacja nt. Memoriału General Marii Wittek

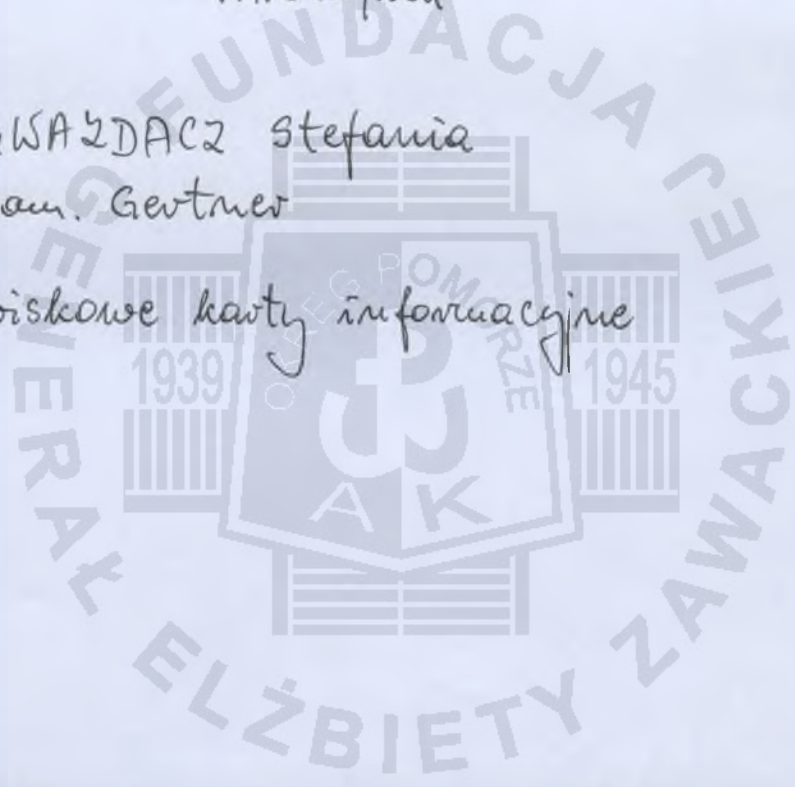

T. 1889 / WSK

LSP

GWAZDACZ Stefania
zam. Gertner

̄ Nazwiskowe karty informacyjne

H

Gwazdacz Stefania

ZSRP
LWP

GERTNER Stefania z d. Gwazdacz — sierż. rez., ur. 1921 Błażowa woj. Rzeszów, zam. Łódź. Sl. wojsk.: bkob, 2 DP, Zdemob. 1945. Praca zawod.: Wojskowe Warsztaty Mundurowe Łódź — brygadzistka, Zakłady Przemysłu Dzewiarskiego „Lido”. Dział. społ.: ZBoWiD — członek komisji socjalno-bytowej, komitet blokowy. 2 dzieci. Krzyż Kaw. OOP i in.

„Platerowici”

F. 208.08.96

1

T. 0889/M

ZSRR-LWP

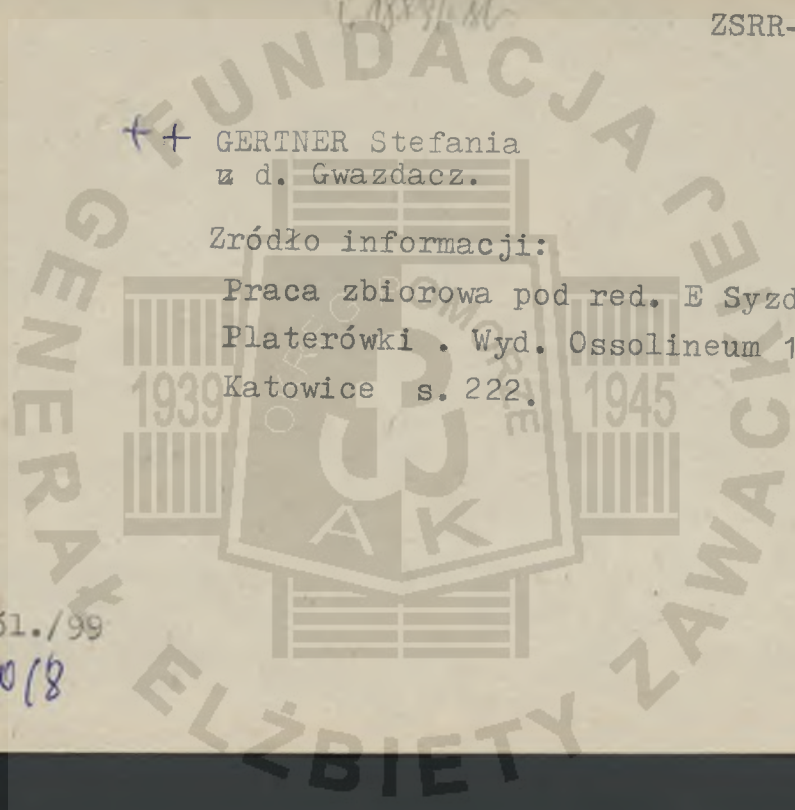
++ GERTNER Stefania
z d. Gwazdacz.

Zródło informacji:

Praca zbiorowa pod red. E Syzdek
Platerówki . Wyd. Ossolineum 1988r.
Katowice s. 222.

I.Król./99

2018

1

ZSRR-LWP

++ GERTNER Stefania
z d. GwazcaCz.

Zródło informacji:

Ankieta personalna
Karta informacyjna

Złożono:

Archiwum Pomorskie AK
87-100 Toruń ul. W.Garbary 2m

I.Król./98

20/8 2m/37

i

T. 1889/WSK

LWP

GWAZDĄCZ Stefania

zam. Gestner

fotografia

zob. [w:] T. 1889/WSK, Gwardolow S.

X. Min'89

Guardian z domu -
stepe postuet

Drogiu Papi! Wsytam mojej, Przejedli
frontowej mata wese pieptekow, myslalam, ze
one cos napisate - ale stau jez zdrowie nie poznae,
tak samo, Helenu - ale co moge, Pan Bóg daje mi
troške bezo zdrowie, pomagaa ludziom potrzebujacym
ojc. Maria Gataszenko
Kolanisko

10.11.1930

GWAZDACZ Stefan

Zakład Produkcyjny w Legnicy
TECZKA DO AKT
SWW 1824-331   ZN-96/1

